

POSTANOWIENIE

Dnia 6 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **P.S.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 6 marca 2025 r.,
wniosku obrońcy skazanego o wyłączenie SSN A.B. od udziału w rozpoznaniu
sprawy V KK 522/24,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. i art. 42 § 1 i 4 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł
wyłączyć SSN A.B. od udziału w
rozpoznaniu sprawy V KK 522/24.

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego wpłynęła sprawa z kasacji obrońcy skazanego P.S.,
która została zarejestrowana pod sygn. akt V KK 522/24.

Do rozpoznania tej sprawy została wyznaczona SSN A.D. Na skutek
wniosku obrońcy skazanego, Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 2 grudnia
2024 r., V KK 522/24 [KRI 689] wyłączył SSN A.D. od udziału w rozpoznaniu tej
sprawy.

Następnie do rozpoznania sprawy został wyznaczony SSN I.Z.. Obrońca
skazanego zawniósł o wyłączenie także tego Sędziego i postanowieniem z dnia
13 stycznia 2025 r., V KK 522/24 [KRI 735], Sąd Najwyższy wyłączył go od udziału
w rozpoznaniu tej sprawy.

Kolejno, sprawa skazanego została przydzielona do rozpoznania SSN A.R.
Postanowieniem z dnia 19 lutego 2025 r., V KK 522/24 [KRI 755], uwzględniając

wniosek obrońcy skazanego, Sąd Najwyższy wyłączył SSN A.R. od udziału w rozpoznaniu niniejszej sprawy.

Z uwagi na powyżej opisane wyłączenie sędziego, sprawa skazanego P.S. została przydzielona SSN A.B. Pismem z dnia 25 lutego 2025 r. obrońca skazanego złożył wniosek o wyłączenie tego Sędziego od udziału w rozpoznaniu sprawy V KK 522/24. Uzasadniając wniosek wskazał przede wszystkim na następujące okoliczności: powołanie SSN A.B. na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3; dalej: ustawa nowelizująca KRS); uchwałę trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2020 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7); brak zniesienia konsekwencji powyżej powołanej uchwały wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20 (OTK-A 2020, poz. 61); orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka; orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej; poglądy wyrażane w literaturze przedmiotu oraz orzecznictwie Sądu Najwyższego; dopuszczalność ubiegania się o wyłączenie sędziego w trybie art. 41 § 1 k.p.k. z uwagi na proces nominacyjny sędziego pomimo wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 marca 2020 r., P 22/19 (OTK-A 2020, poz. 31). Argumentacja wniosku sprowadzała się do wskazania, że wyłączenie sędziego jest uzasadnione koniecznością zapewnienia skazanemu prawa do sądu, do rzetelnego procesu oraz stanowi przeciwdziałanie wystąpieniu w sprawie uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek okazał się zasadny, zatem należało wyłączyć SSN A.B. od udziału w rozpoznaniu sprawy V KK 522/24.

Skazany P.S. ma prawo do tego, aby kasację w jego sprawie rozpoznał sąd należycie obsadzony, niezależny i bezstronny. Sąd Najwyższy, na podstawie art. 87 ust. 1 ustawy o SN, pozostaje związany uchwałą trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2020, gdzie stwierdzono, że: „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. [...] zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu

Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3)”. Cytowana uchwała ma moc zasady prawnej, co oznacza, że jest nią związany każdy skład Sądu Najwyższego. Wynikające z uchwały trzech Izb stanu rzeczy nie zmieniło orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r. (sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61; Dz. U. 2020, poz. 376). Argumenty na rzecz tej tezy zostały obszernie zreferowane m.in.: w postanowieniach Sądu Najwyższego: z dnia 23 listopada 2022 r., I KO 79/21 i I KO 80/21; z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; z dnia 6 lipca 2023 r., IV KO 14/23; czy w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2023 r., V KK 17/23, a Sąd Najwyższy orzekający w tej sprawie je podziela.

Stanowisko zawarte w uchwale trzech Izb Sądu Najwyższego zostało następnie potwierdzone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22). Jest ono także aprobowane w kolejnych orzeczeniach (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22, OSNP 2022, z. 10, poz. 95; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21; z dnia 19 stycznia 2023 r., I KK 240/22; z dnia 14 stycznia 2025 r., III KK 436/24; z dnia 15 stycznia 2025 r., I KO 127/24; z dnia 17 stycznia 2025 r., IV KK 458/24; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 lutego 2024 r., II KK 627/23; z dnia 18 grudnia 2024 r., II KO 84/24; z dnia 16 stycznia 2025 r., II KK 322/24).

Ponadto, zgodnie z wyrokiem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej: „ETPCz”) z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie *Reczkowicz przeciwko Polsce* (skarga nr 43447/19), interpretującym standard „niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (dalej: „EKPC”, „Konwencja”), udział w procesie powoływania sędziów Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym w ww. trybie (w efekcie czego organ ten nie był niezależny od władzy wykonawczej i ustawodawczej) powoduje, że sąd z udziałem tak powołanego sędziego nie stanowi w konkretnej sprawie niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC (pkt 284 – szerzej w tym zakresie m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16

września 2021 r., I KZ 29/21; stanowisko potwierdzone także w wyroku ETPCz z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce*, skargi nr 49868/19 i 57511/19, wyroku ETPCz z dnia 3 lutego 2022 r., *Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce*, skarga nr 1469/20 oraz wyroku pilotażowym ETPCz z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa przeciwko Polsce*, skarga nr 50849/21).

Wyłączając SSN A.B. od orzekania w tej sprawie Sąd Najwyższy miał na względzie także najnowsze orzecznictwo ETPCz, w którym aprobowane są kolejne ugody zawierane ze skarżącymi wskazującymi na naruszenie ich prawa do sądu ustanowionego ustawą na skutek wydawania orzeczeń przez Sąd Najwyższy z udziałem wadliwie powołanych sędziów. Trzeba odnotować, że w ramach zawartych ugód rząd zobowiązał się do wypłacenia skarżącym zadośćuczynień w kwocie po 10.000 euro (por. m.in. decyzje ETPCz z dnia 5 grudnia 2024 r.: *Cupał i inni przeciwko Polsce*, skarga nr 30049/22; *Zieliński przeciwko Polsce*, skarga nr 3423/22; *Łabudek przeciwko Polsce*, skarga numer 43727/21).

Podsumowując, celem zapewnienia skazanemu dostępu do sądu niezależnego, bezstronnego, ustanowionego ustawą w rozumieniu konstytucyjnym i konwencyjnym, a także mając na względzie ryzyko wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w przypadku orzekania przez Sąd Najwyższy w obecnie wyznaczonym składzie, należało wyłączyć SSN A.B. od udziału w rozpoznaniu sprawy V KK 522/24.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[WB]

[a.ł.]